

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Szociológiai hazugságok.

I.

«A vallás magánügy.»

Mióta az erfurti szociáldemokrata kongresszusnak a «tudományos szocializmus» alaptételeit magabafoglaló tervezete a vallást az egyén leg-sajátabb érdekének jelentette ki, azóta a fegyverbarát újságok, folyóiratok, könyvek és népgyűlések útján szinte szállóigévé lett s az öntudatlan, kritikanélküli tömeg fanatikus erővel és «meggyőződéssel» hirdeti és vallja, hogy a vallás magánügy, hogy a vallásnak semmiféle kapcsolata nem lehet a közüggyel, hogy a vallást és a közügyet teljesen szét kell választani egymástól.

A szociológia leple alatt rettentő sok hazugságot összehordtak már, de talán egyetlen hazugságnál sem vezerte kieszelőiket oly ravasz fondorlat és oly szemérmetlen törekvés, mint épen az itt most tollhegyre vett állításnál.

Hogy a vallás a legelső sorban álló és a legfontosabb közügy: ezt a szociáldemokrácia intelligens vezetői legalább is annyira tudják, mint a theologia, szociológia, politika vagy történelem elfogulatlan tudósai. De mivel a vallás s az ettől soha semmiképen el nem választható erkölcsstan a leghatalmasabb gátja az ő gyökerestől felforgató államrendszerük megvalósításának, ezért kellene mindenekelőtt a vallást visszazoritani egyelőre az egyének elszigetelt körébe.

Okoskodásuk könnyen követhető. Az emberiség mozgatója és vezérlője mindenkor a vallás volt. A vallásból eredt s a vallásban gyökerezett a társadalmi rend. Ha tehát a vallás erejét és uralmát belezárjuk az egyén kedélyvilágába, és nem engedjük a fórumon megnyilvánulni és érvényesülni, akkor a vallás voltaképpen elveszti éltető talaját, összezsugorodván elerőtlenedik és így veszélytelenné válik a szociáldemokrata törekvésekre nézve. Ha pedig az államban már nem lesz tényező a vallás, hanem helyette uralkodóvá válik a vallást onnan kiűző szociáldemokrata felfogás, akkor birtokában van az a hatalom is, amellyel a társadalmi élet minden megnyilvánulásából

s az egyes emberekből is lassan-okosan kipusztítja a vallást s a vallásos erkölcsöt.

Ennyire átlátszó ez «a vallás magánügy» szelid jelszava alatt megtervelt taktika, mely elsősorban az iskolák elvallástalanításában és elszociáldemokratizálásában érvényesülne.

Az emberiség nevelésének legfontosabb része az iskolákban történik. Hazánkban az egyház és az állam gondoskodása alatt. Az ifjúság nevelése nem is lehet kizárólag állami feladat, mint azt a szocializmus sürgeti, mert az állam is alá van vetve Istennek, örök törvényei alól nem vonhatja ki magát, sőt a közrend, jogvédelem és társadalmi béke egyenesen megkövetelik, hogy ápolja az állampolgároknak a vallásosságát. A kereszténység kezdetől vallott felfogása szerint egyháznak és államnak egyesült erővel kell az embert rásegíteni ideiglenes és örök céljának megvalósítására. Ebből az következik, hogy egyház és állam akkor teljesítik ideálisan hivatásukat és kötelességüket, ha az állam anyagi eszközeivel, az egyház pedig vallási és erkölcsi javaival hozza meg áldozatát az iskoláigynek. A szocializmusnak, ha őszinte és a végsőkig következetes akarna lenni, be kellene vallania, hogy halálos ellensége a vallásnak, nemcsak mint köztényezőnek, hanem mint az egyénben megnyilvánuló faktornak is — hiszen egyénekből áll a társadalom s ha az egyén vallásos, akkor vallásos a társadalom is — mert mindaddig, míg az emberek hisznek valami magasabb, túlvilági kiegyenlítésben, addig nem lehet a nagy tömegeket részére hódítania.

«A vallás magánügy» szólama tehát elsősorban a vallásos iskola ellen irányul. A szocialistáktól sok mindent el lehet vitatni, de azt nem, hogy tervszerűen okoskodó, élesesű harcosok. Az iskolát mindenekelőtt szeretnék a maguk számára biztosítani, bölcsen tudván, hogy akié az iskola, azé a jövő. Életkérdésünk, hogy az iskolának ezt a nagy értékét mi is, az állami és társadalmi rendnek s a kereszténységnek harcosai, hasonló nagy erővel átérezzük és oly energiával, kitartással és meggyőződéssel szálljunk sikra javaink védelmében, mint aminővel azokat ellenfeleink tőlünk el akarják hódítani.

Ha a szociáldemokraták tudományos apparátussal azt vitatják, hogy a vallás magánügy, törekedjünk mi a keresztény vallást a közelet minél több agazatába belevinni, belekapcsolni és ne engedjük, hogy azt elfoglalt pozíciójából bárhol is visszaszorítsák; de legfőképen törekedjünk arra, hogy az iskola a vallásos érzések és felhagynak s a keresztény erkölestannak valószínűsége legyen.

Az a katolikus népiskola, melyben naponta a tanítás kezdetével és befejezésével imádkoznak ugyan és a kábet és bibliát is bemagoltatják benne, de a többi oktatás semmiben sem különbözik a nem katolikus iskolák oktatásától, az lehet jó iskola valamely más szempontból, de hogy vallási szempontból vajmi keveset ér, az bizonyos. A katolikus iskolának, manapság inkább, mint bármikor, minden tanításával a keresztény vallás és erkölcs szolgálatában kell állania, oly módon, ahogyan arra a keresztény erkölcsnevelés eddig legnagyobb pedagógusa: Foerster tanít meg bennünket nagyszámú műveiben.

Az a katolikus iskolakönyv, melynek lapjain itt-amott csak odakényszeredetten, szinte kiverően tűnik fel egy-egy úgynevezett vallásos olvasmány, erkölcsi tanulság vagy erőltetett vonatkozás, az csak csegerében keresztény, de abban, amiben igazán kereszténynek kellene lennie, a könyvet egészen és minden részletében katolikus avató szellemben, bizony semmivel sem vallásosabb a nemkatolikus iskolák könyveinél. Az ilyen higitott vallásossággal megtöltött iskolakönyv semmivel sem jobb a tisztán semlegesnél. A katolikus iskola könyveinek napjainkban a keresztény erkölestan mellett nem a színtelen, hanem a pozitív keresztény tudomány alapelemeit kell magukban foglalniok.

A katolikus iskola tanítójának, napjainkban inkább, mint bármikor, voltaképpen vallásoktatónak kell lennie, vallásoktatónak a szó legmélyebb és legszebb értelme szerint. A lelki és a társadalmi harmóniát kell növendékeibe és azok fölönövekedésével az emberi közösségekbe átplantálnia, csak így lehet a vallás a közügyekben uralkodó erő.

Elhibázott politikai számítás az, mely az iskolákat mindinkább kivájja a vallási befolyás alól; ezzel önkéntelenül a szociáldemokráciának nyitnak ajtót. Számítalan adat bizonyítja, hogy a közoktatás semlegessége a vallástalanságot terjeszti. Már pedig a vallástalan nép könnyen zsákmányul esik, míg pl. a Dunántúl vallásos földművesei között nem sikerült a szocializmusnak propagandát csinálni.

Államnak és egyháznak tehát közös érdeke, hogy az iskola vallásos legyen, hogy a vallás ne degradáltassék magánügygé, hogy a vallás a közéletben is domináló erő legyen.

Ha a szociológusoknak egy bizonyos táborhoz tartozók körmönfont ravaszsgal hirdetik és mondva csinált tudományos adatokkal igazolják a vallásnak, csakis mint magánügynek

jogosultságát és értékét, akkor nekünk ezekkel szemben az a kötelességünk, hogy a kultúra valódi lényegét: a vallásosságot terjesszük és pedig nem abban az élettől elvont formában, amit Saint Simon a naptár áhitatanak nevez, hanem oly praktikus használhatósággal, mely korunknak, a létért való kemény tusakodás korának megfelelő. Mutassuk meg, hogy vallásunk a legjobb útmutató az örök életre, de egyben forrása a javaknak a jelen életben is; mutassuk meg, hogy a kereszténység nem csak a kolostorok hősi erényeinek szülőanyja, hanem forrása azon mindennapi erényeknek is, amelyek alapját képezik a tisztességes polgári életnek.

XIII. Leo pápa mesterkézzel jelölte ki az ösvényt, amelyen e tanításnak haladnia kell, újabb kincseket teremtve elő a katolicizmus régi tanáiból, hogy a vallást a közéletben méltó szerepéhez juttassa s abban megtartsa. A vallásnak az életben, a praktikus egyéni és közéletben való nagy értékére kell tanítania az iskolának s a gyermeket nemcsak imádságra és engedelmességre kell nevelnünk, hanem egyúttal meg kell edzenünk a küzdelem ama nagy napjára is, amelyen a szenvedély, az előítélet és a hazugság állandó rohamai megkezdődnek ellene.

Mert hiába vetjük el mi elméletben a vallás magánügy hazug elvét, ha az iskola útján nem érvényesítjük a szociológusnak azt az igaz tételt, hogy a vallás a közelet legnagyobb értéke.

Wohlmut Ernő.

A modern erkölcsi válságnak társadalmi okai.

Azösszescivilizált nemzetek mely erkölcsi válságon mennek át napjainkban. Erkölcsi krízis van Magyarországon is.

Hogy e szomorú valóságot a leggyakorlatiabb szem is hamarosan észrevegye és a legnagyobb optimisták is belássák: csak a legkirívóbb színtörésekre mutatunk rá. Az embernek lelki állapotát eszelekedeteiből ítéljük meg. A legélesebb világosságot pedig azok a eszelekedetek vetik az ember bensejébe, amelyekből a legfőbb kérdés: a lét és a nemlétnek kérdése függ. Igen sok etikus, társadalombuvar, orvos és statisztikus azt állítja, hogy a modern erkölcsi krízisnek legvilágosabban beszélő jele és bizonyítéka az öngyilkosságoknak és a mások élete ellen intézett támadásoknak óriási és egyre növekedő száma.

Hadd hasson reánk legalább egy keveset a számoknak brutális ékesszólása! Európában 60.000 ember végzi ki magát évenként és ez a szám állandóan nő. Magyarországon 3600 az öngyilkosoknak évi száma s ez a szám állandóan nő. Hazánkban 1906-ban szándékos emberölés volt 199, fölindulásban elkövetett emberölés 132, gondatlanságból elkövetett emberölés 487, testi sértés járásbírósnál 19.185, törvényszékeknél 7772 s ezek a számok állandó növekedést mutat-

nak. Egész Európában 11.000 gyilkosság fordul elő minden évben s a kriminalitásnak ezen ága, mint általában véve az egész kriminalitás, ma-kacs emelkedést tüntet föl mindenfelé. Ennél még sokkal ijesztebb korunknak nagy, heródesi bűne, a gyermekgyilkosság, mely rendszerré nőtte ki magát. Az egyke tekintetében a dunántúli vidékeken itt-ott már Franciaországon is túltettünk.

Franciaországban 1890-ben a halálozások 38.000-rel multak felül a születések számát. Hazánk egyes dunántúli vidékein — mondja Széchenyi Imre gróf — ahol az egygyermekrendszer el van terjedve, a születések aránya még a francia átlagot sem éri el s épen ezért e vidékeken már komoly veszedelemről beszélhetünk, annál inkább, mert a magyarság szaporodása e vidékeken évtizedről-évtizedre kedvezőtlenebbül alakul, jeleül annak, hogy az egygyermekrendszer *egyre többan terjed*. A parasztpikureizmus rendszeresen gyilkolja a nemzet reményeit. Sok faluban alig látni az utcán játszadozó gyermekeket. Pár-nak között fojtják meg őket Epikur legújabb hívei, a reformatus magyar parasztemencekék. A baba nem mer jelentést tenni, mert megölnék. Az orvos hallgat, mert különben az egész község bojkottálja.

A lassú öngyilkosságnak egyik módja az alkoholmérgezés. Magyarországon a szeszitalok fogyasztása évenként közel kétszázmillió koronát tesz, az összes élelmezési költségnek közel 10% -át; maga a pálinkafogyasztás, mondja Földes Béla, 131-2 millió koronával szerepel. Rendkívül elszomorító jelenség, hogy a gyermekbűnözés egész Európában szokatlan arányokban növekszik. A gyermek- és ifjú-gonosztevők száma a legutóbbi ötven esztendő alatt megnégyszereződött. A vagyonos osztályoknak élvezet- és pénzhajhászata egyre féktelenebb lesz; a szocialista öntudatra ébredt tömegek megirigyelték a vagyonosok luxusát, maguk is Epikur tanítványaivá lettek, innét az osztályharcnak, a mammonért való küzdelemnek elkecsereedett, brutális jellege.

A büntények, lebujok, rossz színházak, éjjeli mulatóhelyek egyre nagyobb látogatottságnak örvendenek, számban is rohamosan gyarapodnak és ugyanakkor tagítani és gyarapítani kell a börtönöket, szanatoriumokat, kórházakat és tébolydákat, melyek szükek már a nagy erkölcsi krízis gyászos áldozatainak befogadására.

Korunknak többi bűneit, sötét pesszimizmusát, szellemi anarchiáját ecsetelni nem szándékozunk. Hogy itt erkölcsi válságról van szó, azt józanul kétségbevonni nem lehet.

Tudományosan megállapított és általánosan eljogadott igazság, hogy ezen nagy modern erkölcsi krízisnek legmélyebb oka a vallásosságunk hanyatlása. Mindjárt ezután következnek a társadalmi okok, melyek a főokkal és egymás között is szövevényesen összefüggnek, egymásra kölcsönösen visszahatnak, de azért nagy vonásaikban tisztán észrevehetők.

Az emberi nemnek legjobb fiai egyetértenek

abban, hogy az erkölcsi depraváció társadalmi okai ellen sürgősen föl kell venni a harcot, de ugyanakkor gyógyítani kell a főbajt, minden társadalmi kórnak legmélyebb forrását: a modern embernek beteg, Istentől elidegenedett, szerencsétlen lelkét.

Mi a jelen cikkben a nagy erkölcsi válság társadalmi okaira akarjuk terelni a figyelmet, végül pedig megjelöljük azt a vonatkozást is, mely emez okok és a legmélyebb, főök között főnförög.

Az erkölcsi elfajulásnak egyik legfőbb társadalmi oka a modern industrializmust árnyékként követő *tömegnyomor*. Ez természetszerűleg az ipari központok körül helyezkedik el. A nyomor fájdalmas közérzést, majd elkecsereedett szül s ez az utóbbi nagyon rossz tanácsadó. Vegyünk szemügyre egy fiatal házaspárt. Amíg csak ketten vannak, megélnék valahogy a közös szerzeményből. Ám születik 3—4 gyermekük. Az apát ágyba dönti valami betegség vagy baleset. A nyomor sötét árnya azonnal megjelenik és betelep-szik a szegény viskóba. A gyermekek éheznek és fáznak, a gyöngélkedő apa türelmetlen, mérges lesz. Amit előbb nem ismertek, a kölcsönös szemrehányások és civódások napirenden vannak. A családfő alkoholba öli bánatát, a nő egyideig habozik, de végre is kínos lelkiküzdelem után a bűn karjaiba veti magát, prostitúcióval igyeke-zvén pótolni a hiányt. A prostitúció — amint a nemzetgazdászok tanítják — igen sok esetben az alacsony munkabérnek a pótléka.

A vidéken, ahol a szegénység általános, nem szül a nélkülözés annyi bűnt, mint a városokban. A vidéki ember az élelmiszerekhez méri szükség-leit s minthogy sok társa van a nyomorban, könnyebben törődik bele sorsába. Nem így a nagy városokban. Itt a szegény népréteg állandóan tantalusi kinokat szenved, hisz nap mint nap látja a vagyonos osztálynak fölhalmozott kincseit, a kirakatokból feléje mosolygó bőséget, luxust és raffinériát. Csoda-e, hogy irigység ta-mad benne s ennek nyomában megjelennek a mohó vágyak, melyek bűnös eszközöktől sem rettennek vissza? Csoda-e, hogy a lopások, beto-rések napirenden vannak?

A gyermekek igen sok esetben gyöngén, bete-gen jönnek a világra, mert anyjuk a terhesség utolsó pillanatáig nehéz munkát végez, a szülés után nem szoptathatja és kiskoruktól fogva elha-nyagolja őket. Csoda-e, hogy az ily anya sokszor arra kéri Istent, vegye el beteg gyermekeit? A nyomor a családot összefűző legmélyebb érzel-meket is megtámadja és széjjelszaggatja.

Hogy miképen rontja le fokról-fokra sok em-bernek a lelkét a nyomor, arra klasszikus példa a jószívű Caserionak nyilatkozata Lombrosónál: «Elfacsarodott a szívem, mikor láttam, hogy a munkások százai foglalkozást keresnek és nem találnak; sirtam, mikor látnom kellett, hogy a gyermekek hasztalan kérnek kenyeret szüleiktől és hogy míg mások henyélnek és dúslakodnak, kis

unokahugom napi 15 órát kénytelen dolgozni 20 centesimoért. Ifjúkoromban arra tanítottak, szeressem hazámat, de mikor észrevettem, miképen űzi ki a nyomor a jóra való parasztokat Braziliába, azt mondtam: a szegénynek nincs hazája. Hittem Istenben, de mikor tudatára ébredtem a világon uralkodó igazságtalanságnak, azt mondtam magamban: Isten nem teremtette az embereket, hanem megfordítva; végre forradalmarrá lettem, mikor a kormány szememláltára halomra lövette az éhes embereket.

Egy másik forradalmár így nyilatkozik: Nyomorogtam, két napig nem ettem és ekkor kinyilatkoztatta magát nekem a rebellió szelleme. Valamennyien emlékszünk még Molnár József postaszolgának szomorú esetére. Őt gyermekét ölte meg beretvával ez a szerencsétlen ember. Mi borított homályt gyöngé lelkére és mi vetköztette ki emberi mivoltából? Bebizonyosodott, hogy a nyomor. A kriminológusok a bűnözésnek egyik főokát látják a nyomorban. Nem mintha a nyomor megszüntetése azonnal anyagokat varázsolna az emberekből. Ám nagy bűnkísértet a nélkülözés, a crimen-nek üttörője.

Jehlieski Ferenc dr.
(Folytatjuk.)

A tanítónő a patronage-munkásság szolgálatában.

II.

Patronage-t minden faluban lehetne és kellene alakítanunk, kivált minden olyan faluban, hol tanítónők vannak alkalmazva. Falusi leányaink csoportosan mennek szolgálatra a városokba.

Az erkölcsi élet a városokban elszomorítóan sivár. Hogy mennyire megmétélyezi a városi élet a tapasztalatlan falusi leányokat, ezt bizonyítanom fölösleges volna. A szolgálatból hazatérő leányok azután, mivel nyárra rendszeren visszajönnek falujukba, beoltják a mételet itthon maradt társnőikbe is. Az ilyen, Budapesten vagy más nagyobb városban csak egy kapitulációt is kiszolgált lányok csoportokba gyűjtik a falubeli barát nőiket s a vasár- és ünnepnapok délutánjain karonfogva, utcáról-utcarára barangolják be a falut.

Szórakozásképen buzgón énekelik a Pestről hozott kuplékat és sikamlós dalokat. Félretéve minden nőiességet és szemérmét, minden legényt, legyen az bár ökölnyi nagyságú s még teljesen pelyhesállú, meglökdösnek, velük kihívóan ingerkednek, mivel hogy ez már úgy való a fővárost látott leányhoz. Eltanulják tőlük ezt a szabadszelleme magaviseletet az itthoniak is, utánozzák beszédmodorukat, helytelen cselekedeteiket.

Néhány világlátott, cselédsort tapasztalt leányzó humoros előadást tart figyelmes hallgatóinak a hadfiak és a cibilek közti jó viszony ápolásáról, a Naccságák szekátságáról, a moziban látott gyönyörűségekről. S a tapasztalatlan leánysereg möhön falja a világlátott Jutka vagy Borcsa szavait s boldogan gondol arra az időre, mikor majd őt is nyalka huszárkaplár fogja megsétáltatni a promenádon vagy a városligeti mutatványos bódék tömkelegében.

Tudjuk tapasztalásból, hogy földműves népünk leányai már nem azok a naív és szerény teremtesek, kik ezelőtt voltak! A városi élet sokat rontott kedélyvilágukon, erkölcsi érzületükön.

S a nádfedeles kis házak — sajnos — már nem tanítói az erénynek.

A falusi lányoknak ma már alig van erkölcsi és szellemi életük. A bűnös város megmérgezte a fiatal lányok gondolatvilágát, kedélyük tisztaságát. — Ha ezek azután másodszor vagy harmadszor is visszatérülnek a városba, alaposan ki is használják a városi élet gyönyöreit. A városok munkásnőit és cselédleányait a faluk szolgáltatják, ezek gondozásának és védelmének is tehát a falvakból kell kiindulnia.

A cselédnek készülő leányt — pedig kevés kivétellel valamennyi oda készül — elő kell készíteni hivatására, mely hivatást ép oly ambícióval lehet betölteni, mint bármely más állást.

S ez az a patronage — ez az a védelem, mely jelen cikkemnek igazi tárgya. A falusi leányok erkölcsi és kedélyvilágát megnemesíteni a már-már minden faluban működő tanítónőknek lehet a legnemesebb feladatuk és ambíciójuk és pedig a leány-patronage-ok útján, melyekben a falu leányai — a tanítónő vezetése s egy-két úrinő segítő munkássága mellett — hasznos tanítással, kézimunkázással, játékkal, énekléssel tölthetik idejüket az utcai barangolás és koresmai szórakozások helyett.

Ne mondjuk előre, hogy azt az egy vasárnap délutánunkat nem szenteljük fel erre a célra. Hiszen nem arról van szó, hogy mindjárt egyesületeket alakítsunk s ott szabad délutánjainkon agyonfárasztuk magunkat. Nem arról van szó, hogy az egész munkát egymagunkban vállaljuk magunkra. Bizonyára a nemes cél elérésében szívesen közreműködik velünk a hitoktató lelkipásztor és segítő társul akad olyan jólelkű úriasszony is, ki szívesen áll az ügy szolgálatába, ha okosan tudjuk őket meggyőzni a cél fontosságáról.

Mi módon tegyük meg a falusi leány-patronage-okhoz az első lépéseket? Leginkább célravezető, ha az első rekrutáinkat az ismétlőiskolások közül toborozzuk. A Patronage tulajdonképpen szép és lélekmentő intézmény akar lenni! «Aki népet akar menteni — mondja Lamartin — az a gyenge lányok nevelésével kezdje ezt meg; mert ezek lesznek a jövő anyái». Ezért tanácsos a még romlatlan elemmel kezdeni a mentő munkát. Nem tesszük senkinek szoros kötelességévé a csatlakozást, hanem 8—10 jobbjézésű leányt csoportosítunk magunk köré s ezekkel kedveltetjük meg a vasárnap délutánok hasznos eltöltését. Télen az iskola tanterme, nyáron akármelyik árnyas udvar szolgálhat e célra. Szelidséggel, kedélyességgel, szeretettel magunkhoz édesgetjük a leányokat, kik, ha megkedvelték az ilyen kezdetleges Patronage-ok kellemét, barát nőik körében majd rövid idő alatt propagandát csinálnak Patronage-unknak. De mivel foglalkozunk az ilyen leány-patronage-unkban? Azzal és olyanokkal, amik a leányok szívét, lelkét nemesítik, szellemüket képezik, kedélyüket felémelik, akaraterejüket izmosítják. «Hasznos munka és kellemes szórakoztatás — ez legyen jelszavunk. Rövid vázlatban tüntetek fel itt egy vasárnap délutánt: úgy, ahogy lelkemben magam előtt látom a falusi leány-patronaget.

Délután 3 órákor, vagy a délutáni templomi ajátosság után megérkeznek a vendécek az iskolába. A tanítónő a feszület előtt a leányokkal együtt rövid imát mond; ezután megkezdődik a foglalkozás. Az

első félórán irunk és pedig valamit a könnyebb polgári ügyiratokból, vagy írás helyett félórai olvasással foglalkozunk. Az olvasmányokat a háztartási ismeretek köréből, vagy az egészségügyi tudnivalók köréből vesszük, vagy épületes, kedélyre ható olvasmányokat tárgyalunk. A második félóra alatt az éneklésben gyakoroljuk a leánykakat. Négy óraker megérkezik a hitoktató. Mikor belép, a leánysereg valamely kedvesebb egyházi éneket énekel. Kezdődik a vallásbeli oktatás, mely sohasem tart tovább kis félóránál és leginkább szép példák és történetek közbeszóvása által világítja meg a vallási és erkölcsi igazságokat.

A hitoktatás ismét egyházi énekekkel záródik; mikor vége van, körülbelül $\frac{1}{25}$ óra lesz. Ekkor negyedórai csendes társalgás következik, mely alatt főképen az egymás iránti barátság, szeretet, előzékenység, udvariasság, egyetértésre ügyelünk. A csendes és barátságos társalgás után női kézimunka-oktatásban részesítjük védeceinket. Kötés, horgolás, varrás, ruhafoltozás főképen az, amit az oktatás körébe itt felvesszünk. Kézimunka után társasjáték, ezután pedig ismét ima következik s ezzel, mintegy hat óraker — tehát 3 órai foglalkozás után — elbocsátjuk a leánykakat. Természetesen az itt előadott menetrend nem szentírás, amelyen változtatnunk nem volna szabad, ellenkezőleg, nagyon is ajánlatos változatosságot önteni a vasárnapi programmba. Így nyáron az ima után azonnal kivezethetjük a leánykakat a szabad természetbe, hol egyrészt számos alkalomuk lehet ismereteik gyarapítására, a teremtő Isten mindenhatóságának s végtelen bölcsességének szemléletére s emellett kedélyes játékok és éneklés által tisztos szórakozásra.

Ime tehát hetenkint 3 órai munkásság mindössze az, amit a nemes cél szolgálata tőlünk tanítónőktől megkívánna. S mi kell ehhez? Semmi egyéb, csak meleg szeretet alantabb fokon álló nőtestvéreink iránt. Ennyit csak szentelhetünk kenyéradó falunk leányainak erkölcsi megmentésére. Azt mondják, hogy a nők avatottabb kézzel tudják intézni kivált amaz ügyeket, melyek az ő saját érdekeikbe vágnak. Ime, itt az alkalom, lássuk, mennyiben igaz ez a feltevés?

Fogjunk kezét a népmentés mezején, miként ezt az aranyhajú és lelkü Prohászka püspök mondja: fogjunk kezét mind, kik meghódoltak Krisztusért e mélyebben felfogott s melegebben átértett testvéri szeretetnek. Minél többen lesznek, kik így szeretnek, annál többen ébrednek majd az eleven halottakból a tisztességre, becsületre, a kötelességtudásra s veszendő gyermekekből Isten gyermekeivé s a társadalom hasznos tagjaivá válnak.

Fel tehát a munkára! Erkölcsi tökéinkkel siesünk a gyengék segítségére. Neveljük szellemileg erős, erkölcsileg edzett leánygenerációt. Álljunk a Kath. Növendő Egyesület szolgálatába, mely az ő áldásos működésével máris egy jobb és szebb jövő perspektíváját nyitotta meg szemeink előtt.

Reisz Ilona.

Rendelet a tandíjválságról.

Az elemi oktatás ingyenességéről szóló 1908. évi XLVI. t.-c. 8. § a értelmében a községi és hitfelekezeti iskolák mindennapi és ismétlő tanfolyamaiban folyó évi szeptember 1-től kezdődőleg teljesen ingyenes az oktatás s így többé sem tandíj, sem

pedig a 30 filléres nyugdíj járuléka nem szedhető. Csupán az áll jogukban a fenntartóknak, hogy a *mindennapi tankötelesek* után 50 fillért meg nem haladó beírásdíjat szedjenek. Ezen összeg *kizárólag* az ifjúsági és tanítói szakkönyvtár gyarapítására fordítandó.

A törvény 5. §-a két csoportba osztotta a tan- és főlvételi díjakat.

Az első csoportba sorozta azokat, amelyek a tanítói fizetések kiegészítésére fordítottak és ezek megváltásá iránt a 150.000/1909. sz. körrendelet már intézkedett s az eljárás ez alapon már folyamatban is van.

A második csoportba osztotta a törvény azon tan- és főlvételi díjakat, amelyek az *iskola fenntartási* (dologi) kiadásainak fedezésére szolgáltak. Ezen második csoportba tartozó tan- és főlvételi díjakért járó törvényes kárpótlás kiszolgáltatásának módzatait állapítja meg a napokban kiadott 100.600. sz. miniszteri rendelet.

E rendelet értelmében:

a) Az iskolafenntartó képviselőjében az iskolaszék avagy a szerzetesi iskolák hatóságai a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez címzett kérvényüket az illetékes törvényhatóság közigazgatási bizottságához (4. §.) legkésőbb 1910. évi december hó 31-ig kötelesek benyújtani. A később beérkező kérvények tárgyalás alá vehetők nem lesznek.

b) A kérvényhez melléklendők az illető iskola 1905/6., 1906/7. és 1907/8. tanévi költségvetése, számadása és a főlvételi naplója. Adatszerűen igazolandó, hogy a tanévek folyamán egy-egy tanulóra mily összegű főlvételi- és tandíj volt *kivetve és mennyi volt e címen a tényleges bevétel* s a kárpótlás csakis az *ezzel főlérő összeg erejéig igényelhető* (1. §.), ami nem haladhatja meg az illető iskola tandíj-köteles növendékeinél fejenként számított 15 korona tandíjnak és 1 korona főlvételi díjnak megfelelő összeget. (1. §.)

c) Ha az iskola már államsegélyt élvez, a főljelt adatokon kívül a kérvényhez semmi egyéb okmány melléklése nem szükséges; ha azonban az illető iskola állami segélyben még nem részesült, akkor még melléklendők az 1907. évi XXVII. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott 1907. évi 86.000. sz. rendelet 25. §-ában előirt összes okmányok.

d) A beérkezett kérvényeket a közigazgatási bizottság elbírálja és ha elfogadja, határozatával azokat a miniszterhez fölterjeszti. Ha azonban az adatok ellen kifogásokat emel, ezekről a folyamodókat értesíti és véleményüket bekéri és ennek beérkezése után dönt az igény fölött.

e) De ha az iskolaszék a közigazgatási bizottság észrevételeit helytállóknak el nem ismeri, avagy a bizottság megállapítását sérelmesnek véli, jogában áll helyszíni vizsgálat elrendelését kérni és a bizottság e kérelmet teljesíteni tartozik. (6. §.)

Az ily helyszíni vizsgálat költségeit a fenntartó csak az esetben fedezi, ha indokolatlanul kérte azt, ellenkező esetben az államkincstárt terhelik a költségek. (6. §.)

f) A helyszíni vizsgálat döntése az egyházi főhatóságnak is kézbesítendő és a határozat ellen az egyházi főhatóság 15 napon belül a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez fölterjesztéssel élhet.

g) A felekezeti iskola fenntartója a törvény 3. §-ának 2-ik bekezdése alapján a fejenként megállapított 15 korona tandíjon és 1 korona főlvételi díjon túlmenő kárpótlást is kérelmezhet, de ez esetben a

fenntartó terhére helyszíni szemlét fogatosít a bizottság. Határozatánál kiterjed arra, vajjon az iskola kellő kárpótlás nélkül tényleg nem volna-e fenntartható. (8. §.)

Ha a hitfelekezeti iskola a más vallású, vagy más községbeli tankötelesek után magasabb tandíjat szedett, ezt a többletet a fenntartó szintén kérelmezheti. (8. §.)

h) A kérvényezőnek ki kell mutatnia adatszerűen, hogy a fenntartó az 5%-os iskolai pótdíjat kivette, avagy azzal felérő hozzájárulással tartja fenn az iskolát. (9. §.)

Mind ezekből látható, hogy a miniszteri rendelet a legmesszebb menő jó indulattal öhajja az ingyenes oktatás törvényes behozatalával anyagilag érintett hitfelekezeti iskolák és intézetek érdekeit elbírálni és számukra az iskolafenntartás lehetőségét továbbra is biztosítani. E. K.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Meghívó. Az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács, mely mélt. és főt. gróf Zichy Gyula, pécsi püspök védőelnöksége alatt működik, folyó év október hó 20-án, (csütörtökön) délelőtt 10 órakor a Szent-István-Társulat dísztermében ülést tart. Az ülés tárgysorozata: 1. Elnöki előterjesztések. 2. Vaszary Kólos bibornok hercegprímás leirata a tanítóképes-ítővizsgálati szabályzat elkészítése tárgyában. 3. A Rendtartási Szabályzatnak a nagymélt. püspöki kar leirata értelmében módosított javaslata. 4. A IV-ik egyetemes kath. tanügyi kongresszus előkészítése. 5. Indítványok. Budapest, 1910. október 12-én. Dr. Szentgyörgyi Jordán Károly, apát, egyházi elnök. Ember Károly lovag, v. elnök. Dreisziger Ferenc, tükár.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

A Tanítók Évkönyvét most már az összes kath. iskolák számára szétküldötte a Szent-István-Társulat egy-egy példányban. Minthogy így minden iskolánál csak egy kartársnak jutott birtokába, azok a kartársaink, akik még nem rendelkeznek vele, sürgősen forduljanak kérésükkel a Szent-István-Társulat igazgatóságához, mert a készlet — értesülésünk szerint — fogytán van.

Két új füzet. A Köztelek Olcsó Könyvtára ismét két füzettel gyarapította a Buday Barna szerkesztésében megjelenő igen fravaló könyveit. A II. évfolyamban most jelent meg a 7. és 8. füzet. A 7. *Kapásnövények Termesztése* címen Roessler Károly tollából jelent meg. Négy iv, 21 képpel, ára 50 fill. A füzet két főrészből áll. Szól a *kapásnövényekről általában* (első szakasz) a talajról, trágyázásról, elővetemény és talajelőkészítésről, fajta megválasztásról, a vetőmag és vetésről, végül a kapásnövények ápolásáról. A második rész igen értékes, ez a füzet négy ötöd része és *Az egyes kapásnövények természetének részletes ismertetése* nem épen szerencsés magyarságú és találó cím alatt a tengeri (igazi neve úgy-e kukorica?) seprőcirok, burgonya, csicsóka, cukorrépa, takarmányrépa, murokrépa, és kerti- (tarló-) répa természetéről ír végig erős tárgyismerettel tapasztalattal, imitt-amott kissé nem egészen sima magyarsággal. Idevágó a *Sporzon* füzet: Gazdasági gépek. A kéz alatt fekvő másik, a 8. számú füzet

három íven a *Fejős tehének okszerű takarmányozása és borjúnevelés* összes tudnivalóival ismerteti meg. Cselkó István, ny. gazdasági akadémiai tanár írta. Ebben a füzetben nincs kép. Kár pedig, mert az ilyen olcsóbbtájta, a nép számára készült könyvek csak úgy teljesekek, ha képesek. A figyelmet is jobban lekötik. Sokszor érthetőbbek is. Egyébként ez a füzet is, mint azt a *Köztelektől* megszoktuk, teljes szakértelemmel és meglehetősen kimerítően tárgyalja ezt a fontos gazdasági kérdést. A füzet első részében a *Fejőstehek okszerű takarmányozására* a második részben a *borjúnevelés*-re tanít meg. E füzettel szoros összefüggésben van. A *takarmányozás alapvonalai* című szintén Cselkó tollából. A tökéletesség szempontjából szólni kellett volna még a következőkről is: Hol és hogyan szerezhet be a kisgazda olcsón fajtehenet? Hogyan értékesítheti a tejtermékeket? Hogyan kell bánni a tejjel? és végül némely gyakrabban előforduló bajt és gyógyítás módját is jól kellett volna ismertetni. Igaz, így más cím is kellett volna, a terjedelem is mégannyi lenne. De így lett volna igazán minden tekintetben teljes a munka. Ez a füzet is 50 fillér. Mindkét füzet jó papíron, jó szedéssel, tiszta nyomással dicséri a nyomdát. Megrendelhetők a Szent-István-Társulatnál. H. E. J.

TANITÓEGYESÜLETEK KÖRÉBŐL.

A szombathely-egyházmezei róm. kath. tanítóegyesület rohezei köre őszi rendes közgyűlését folyó évi október hó 19-én délelőtt 12:10 órakor Vasjobbágyiban tartja meg.

A Magyaróvár-vidéki róm. kath. Néptanító-egyesület folyó évi október hó 17-én, délelőtt 10 órakor Hegyeshalmon, a róm. kath. iskola tantermében tartja rendes évi közgyűlést, melynek kiemelkedő eseménye lesz Glesswein Sándor dr.-nak a «Családi nevelés-öl» szóló előadása.

A Keszthely-Zalaszentgróti esperes-kerületi róm. kath. tanítóegyesület őszi rendes közgyűlését Zalaszentgróton 1910. évi okt. 19-én, az állami elemi iskolában tartja.

A stomfai esperesi kerület róm. kath. tanítóegyesület évi szeptember hó 29-én tartotta rendes közgyűlését a kies fekvésű búcsújáró hegyen, Máriaölgyben. A gyűlést szentmise előzte meg, melyet a kegytemplomban Závodszy József helybeli plébanos mondott. Ezután a róm. kath. iskola helyiségében gyűltek össze a meglehetősen szép számban megjelent tanítók és plébanosok, hol Horák Béla köri jegyző mélyen át gondolt beszéddel üdvözölte az új ker. tanfelügyelőt, Hojszik Imre stomfai esperes-plébanost. Az új tanfelügyelő megköszönte az üdvözlést, minden ízében katolikus pedagógusra valló beszédet intézett a megjelentekhez. Párhuzamot vonva az állam és egyház iskolái között, kifejté, hogy az az iskola, mely számúzi a keresztet, mely kizárja működéséből a vallást, nem nevelhet. Majd a hazaszeretetről beszéve, meggyőzően fejtette ki, hogy a vallásosság ép oly erős gyökere az önzetlen hazaszeretetnek, akár a jó erkölcsnek. Végül munkára ösztönözve a kerület tanítóegyesületét, az ülést megnyitottak nyilvánította. A múlt évi gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után felolvastattatott a főegyházmezei hatóság átirata, mely a betérjesztett évi jelentések alapján több észrevételt tartalmaz a kerület iskoláinak működésére vonatkozólag. Különösen a slójd intenzív tanítására hívja fel a tanítóegyesület figyelmét, mely a kerület iskoláiban eddig nagyon mostoha elbánságban részvált. A megindult eszmecsere eredményeként kimondatott, hogy anyagi helyzetéhez mérten minden iskola tegyen eleget a kívánalomnak. Az iskolai mulasztások megszüntetésének kérdése nagyobb vitát provokált, melynek folyamán Kofrányi Alajos esperes-plébanos indítványára elhatározatott, hogy a tankerület széleskörű mozgalmat indít a mulasztások csökkentése érdekében. A kerület

nyugyan Ausztria közvetlen szomszédságában lévén, a szülők — azon ürügy alatt, hogy gyermekeiket német nyelvre taníttatják — jó pénzért oda küldik fejletlen gyermekeiket robotolni. Ezen vissza helyzetet megszüntetendő, a kerület memorandummal fordul a magyar kormányhoz, hogy a tanköteleseknek Ausztriába való küldését minden lehetséges eszközzel akadályozza meg. A megajtott tisztújításon a kör világi elnökévé *Guzsó Bertalan* stomfai kántortanító választatott meg. Végül *Nedbálek Lajos* nagymagasi kántortanító indítványára a jövő gyűlés helyéül *Nagymagasyfalu* jelöltetett ki.

Az eszeget-hatvani esperességek egyesített tanítói köre szept. 29-én Hatvanban tartotta évi rendes közgyűlését. A gyűlésen *Genzor József* elnökölt. A hivatalos elnöki bejelentések után gróf Csáky Károly váci megyés püspök úrnak hódoló tavrát küldött a gyűlés 10 éves püspöki jubileuma alkalmából. *Vilim László* kálói főtanító «A testi fenytések alkalmazása az iskolában» címen igen alaposan átgondolt felolvasást tartott. *Gáspár József* verseyi kántortanító pedig az «Engedelmség erényének mikénti helyes fejlesztéséről» írt értekezését olvasta fel. *Gulbács János* beteg alelnök helyett *Vilim László* választott meg. *Bösz Emil* esperes a «Csávolszki-alap»-ra 20 koronát adományozott. Indítványok során *Gáspár József* az «Esperanto» világnyelv tanulását ajánlja, melyet *Odray Celesztin* prepost is, mint e nyelv ismerője, igen okos és követésre méltó dolognak tart. *Gospáry József* egyll. jegyző.

HIREK.

Szokoly István. A magyar kath. tanítói karnak egyik buzgó, lelkes tagja, zokoli *Szokoly István* bussai kántortanító, az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács tagja, a kerületi kath. tanítói kör világi elnöke f. hó 11-én elhunyt. Kora miatt még élhetett volna, de sorvasztó betegsége idő előtt, 53 éves korában megölte őt. Csak nem régen mutatta be lapunk arcképével életrajzát e tevékeny, munkás kartársunknak és ma már ő halott. Elköltözött sorainkból. Elnémult ajka, amelyből annyi szeretettel osztott tudást tanítványainak. Kihullott kezéből a toll, amelyet oly dicséretes sikerrel forgatott. Hitvese, gyermekei, unokái nem nagyobb fájdalommal gyászolják őt, mint tanítványai, kartársai és az őt elveszített tanítói társadalom. Ezért hálás kegyelettel adózzunk emlékének. Dísze, büszkesége volt ő a magyar tanítói karnak és azok közül való volt, akik megvesztegethetlen keresztény öntudattal, bátor és élszánt harcoshoz illő hűséggel szolgálják mindenkoron a magyar kath. iskolaügy és nevelés érdekeit az iskolában, a társadalomban és az irodalom terén egyaránt. Ott volt ő is az elsők között mindig, akik a magyar kath. tanítók országos egyesülésének megalapozásán fáradoztak és fáradoznak. A hálás visszaemlékezés virrasszon porai felett.

A katolikus iskoláért. Az Országos Kath. Magyar Iskolaegyesület nagyfontosságú munkája, mely iskoláink fenntartását és fejlesztését célozza, ismét megkezdődött. Mindenkit, aki a keresztény kultúraért lelkesedik, kérünk, hogy sorakozzon a kibontott lobogó alá; lépjen be Iskolaegyesületünkbe és toborozunk tagokat. Csak egy korona évi áldozatot kér tőlünk a katolikus kultúra, ne sajnáljuk ezt. Legutolsó kimutatásunk óta a következő adományok érkeztek: Páll Albert tanító (Gyergyóalfalu) 220 kor., dr. Rolny Ferenc apátplébános (Igló)

3 kor., Ekamp Nándor f. tanító (Budapest) 1 kor., Molnar Béla postatiszt (Budapest) 1 kor., Kurimszky János plébános (Szinye) 3 kor., Brissák János plébános (Zárliva) 1 kor., Grófesik István plébános (Keczer) 3 kor., Boros Ferenc plébános (Szépfalu) 3 kor., Novák Nándor belügym. n. számtiszt (Budapest) 1 kor., Magyar kir. jogakademia igazgatósága (Nagyvárad) 5 kor., Nagyiványi József plébános (Abaujker) 3 kor., Barabás György káplán (Nagyvárad) 3 kor., Jalsovszky Géza s. lelkész (Budapest) 2 kor. és Bell Miklós gyáros (Budapest) 25 kor. Tagsági díjak és adományok hálás köszönettel fogadtatnak az egyesület címére: Orsz. Magyar Kath. Iskolaegyesület: Budapest, VIII. ker. Szentkirályi-u. 28.

TÁJÉKOZTATÓ.

Tankötelek megváltozása. (Többeknek.) 1. A tankötelezetség első éve az, melyben a gyermek élete 7-ik évébe lép, utolsó pedig, amelyben a 15-ik évet leteltti. Az idő megszabásánál mindig az iskolai és nem pedig a polgári év tartandó szem előtt; tehát szeptember 1-től kezdődik és 1-ig végződik. 2. Azok, akik a mindennapi iskolában a 12-ik évet a tanév folyamán alatt betöltik, a mindennapi iskolából az ismétlőiskolába a tanév befejezése előtt át nem léphetnek és akik a 15-ik évet betöltik, a tanév folyamán alatt tartoznak az ismétlőiskola tanítására eljárni. — **Lakásbér.** 1. Havi vagy évnegyedes előleges részletekben fizetendő. 2. A lakást a törvény csak a minimális igényekben állapítja meg, de annál kedvezőbb viszonyok nyújthatók. Ezért a fenntartó csak elismerést érdemel. 3. Igen, vagy a lakásbért. — **Magánvizsgálat.** (M.) Megengedhető, hogy a III–IV-ik osztályból összevont vizsgálatot tessen, de II-ik oszt. bizonyítvánnyal kizárólag a IV. osztályból nem vizsgálhat. Az összevont vizsgálat díjazat iskolaszék határozza meg. — **Beteg tanító szabadságolása.** (D. F.) Igen, kérhet szabadságot az egyházi főhatóságtól, kérvényét az iskolaszékhez adja be és mellékeljen hozzá a hatósági orvos bizonyítványát. Ahelyettesítés módjairól az iskolaszék intézkedni fog az egyházi főhatóság jóváhagyásával. — **Kegydíj.** (M. A.) Csak a nyugdíj-intézet tagja után kaphat az özvegy rendes évi díjat. Kísértsek meg, kérjenek kegydíjat. Mellékletek: keresztlevél, házasságlevél, (családi értesítő), halálesetről szóló lelkési bizonyítvány, működési okmányok 25 évről.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

Sz. L. R. Mindenesetre helyesebb az, hogyha az I–II. osztályt egyesítik, de ez esetben ez azért lehetetlen, mert akkor a felsőbb osztályok tanterme lenne túlszűkült. — **O. E.** A kegydíj kérelmezéséhez a működési bizonyítványok, a halálesetet igazoló irat és a családi értesítő melléklendő. — **K. K.** Ha a mértéket megütik, készséggel közzétesszük. Beküldését kérjük. — **N. Gy.** A fenntartó köteles a természetben adott lakást évenként egyszer kimeszeltetni. Ez szokás, amiről törvény és rendelet nem kell, hogy külön intézkedjék. — **N. J., P. S.** Feleltünk. — **M. R.** A nőtlen tanító lakását a törvény rendelkezései meghatározzák. Csak ott kérhetnek, ahol több tanító működik. — **L. S.** Köteles helyettesíteni, ha a tanításban bármi okból akadályozva volna. — **A. I.** Az iskolaszéknek jogában áll a napi szorgalmi időt a helyi viszonyoknak megfelelően beosztani. — **Ny. L.** Lehetni lehet, de az már határozottan rosszindulat. — **O. J.** Lehet. — **V. J.** Elintéztük. — **Sz. B.** Kérjen utatást az egyházi főtanfelügyelőségtől. Véleményünk szerint az igazgató őrzi a pecsétet. Megadják. — **Özv. L. J.** A kiskorúak gyámpénze 16 évig esedékes, de indokolt esetben tovább is. Igen, az iskola tanítóját illeti meg.

Tartalom. Wohlmuth Ernő: Szociológiai hazugságok. I. «A vallás magánügy» — Jehlicska Ferenc dr.: A modern erkölcsi válságnak társadalmi okai. I. — Reisz Ilona: A tanító a patronage-munkásság szolgálatában. II. — E. K.: Rendelet a tandíjvaltságról. — Hivatalos közlések. — Irodalom, művészet: — Tanítóegyesületek köréből. — Hírek: Szokoly István halála. Tájékoztató. — A szerkesztőség üzenetei.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata köte-
lezőnek nyilvánította a katolikus nép-
oktatási intézetek pályázatainak a «Nép-
nevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE:
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes szá-
vának egyszeri közlése 6 fillér. Csakis
azon pályázatok közöltenek, melyek-
nek díja előre lefizetett.

A lapot kérjük gondosan megőrizni. Reklamációkat csakis 8 napon belül veszünk
figyelembe. Későbbi pótlásokat példányonként 30 fillér beküldése ellenében teljesítünk.

Esztergomi érseki megye.

A felsőszelii (Pozsony m.) róm. kath. népiskolánál nyugdíjazás folytán megüresedett kántortanítói állásra október 23-ig pályázat hirdettetik. Javadalma: kétszobás lakás, konyha mellékkeliségekkel, gazdasági épület és házikert. Kétszobás lakás 883 kor., 20 fillér. Nyolc magyar hold 693 ööl szántó, vagy ennek évi hasznóbére 425 kor., stóla 120 kor., segély a vallásalapból 14 kor., összesen 1442 kor., 20 fillér. Tan nyelv magyar. Választás október 27-én délután. Személyes megjelenés okvetlen kívántatik. Kérvények a felsőszelii róm. kath. iskolaszék elnökségéhez küldendők. 1134 2—2

A zohori róm. kath. kántortanítói állomásra október 25-ig pályázat hirdettetik. Javadalmazása: 1. 355 korona a község pénztárából, ebből saját tantermet fűteti. 2. Stóla- és alapítványokból körülbelül 270 kor.; ostantítás és lélekharanggal való harangozásért 45 korona a templom pénztárából; párbér fejében: 22¼ pozs. mérő rozs és 65 kender-kéve, jelenleg 140 koronában megváltva; 6 hold 1414 ööl szántó, melyet saját erejével műveltet, az adót és illetekgyenértéket maga fizeti, ennek hasznóbére körülbelül 400 korona; az uradalomtól 27 méter fa, melyet a község behord, de maga felaprítatja; templom szolgálatért 25 kor., 20 fillér a község pénztárából. Míg természetben lakást nem kap, évenként 240 korona lakbérre van igénye a községtől. Kötelezése egy osztályt önállóan kezelni; minden ünnep-, vásár- és köznapon és mindennemű rendszeres istentiszteleten orgonálni, a néppel az egyházi éneket begyakorolni, a b-teghez menő pap számára kísérőről és a déli harangozásról gondoskodni. Tan nyelv: tólmagyar; csak képesített tanítók pályázhatnak. A pályázók a választás napjáról — melyen zenében és énekekben való jártasságukat személyesen bemutatni tartoznak — értesítve lesznek. Kellőleg felszerelt kérvények Grätzer Ferenc zohori plébános, iskolaszéki elnök írchoz küldendők. 1173 1—1

Ratkócz fiókközség (Nyitra m.) kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Törvényszabta lakás kerttel. Tanítói fizet: 1000 korona beszámítva 234 korona állami-segélyt. A kántori jövedelem mellékes. Választás október hó 29-én. Személyes megjelenés előnyös. Róm. kath. iskolaszék elnöke Manigán u. p. Bucsány. 1174 1—1

Alsódiósi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik október hó 27-én délelő 9 órára. Javadalma: két szoba konyha, két kamara és melléképületekből álló megfelelő lakáson kívül a díjlel értelmében 1106 kor.; miből a községi pénztártól kap 678 kor. tanítói fizetést, továbbá 5 hold és 1147 ööl szántó és rét haszonélvezeti értéke 122 kor., ¼ urbéri telek után 4 ürméter tűzifa járandóságának értéke 12 kor., a templom és kápolnától 1 akó borjárandóságának értéke 16 kor., alapítványok után kap 106 koronát, stóla 100 korona; a templom és kápolna pénztárából jár 52 kor., offertóriumokból 20 kor.; (összesen 1106 kor.) a stóla nagy temetésnél 2 korona, kis temetésnél 1 kor. Búcsuztatásért minden vers után 40 fillér, harangoztatási vers után a temetéséknél 28 fillér. Liberás misétől kap 1 kor. 04 fillért, énekes misétől 80 fillért. Kötelezése az iskolaszék által számára kijelölt osztályt vezetni, az ismétlőiskolában a fiúkat tanítani és a kántori teendőket pontosan teljesíteni. Tekintettel az egyházi előírásra a szertartásoknál a gregorianumban

való jártasság kívántatik. A kántori próba orgonálás miatt személyes megjelenés kívántatik. A kérvények az alsódiósi róm. kath. iskolaszékhez küldendők. Alsódiós, Szuchány József plébános, iskolaszéki elnök. 1171 1—1

A berencsfalui kántortanítói állásra október 23-ig pályázat hirdettetik. Jövedelme föld — termény — és kétszobás lakás 365 kor., állami-segéllyel 1000 koronára van feleve. Tót nyelvet is bírő pályázók folyamodványai az iskolaszékhez küldendők. 1161 1—1

Magyartfalvai (Pozsony m.) róm. kath. kántortanítói állásra, november hó 1-ig pályázat hirdettetik. Javadalmazása: két szoba, konyha, kamra, istálló, öl és konyha-kert: 600 kor. községtől, 1 kat. hold 1269 ööl szántó-föld 100 kor., 15 pozs. mérő rozs 90 kor., 8 méter dorongfa és 50 köteg rőzse 50 kor., stóla 400 kor. és törvényes korpótlék. Tanítási nyelv magyar-tól. Kötelezése: egy vegyes osztály vezetése, ismétlősök díjtalan tanítása, isteni tisztelteken orgonálás és éneklés. Választás november hó 3-án lesz megejtve, személyes megjelenés előnyös. Az állás azonnal elfoglalandó. A folyamodványok Knöpfler Pál plébános, iskolaszéki elnökhöz küldendők. 1154 1—1

Ürminczi (u. p. Nagytapo'csány) róm. kath. iskolánál a megüresedett osztálytanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: egy szoba a legszükségesebb bútorkerendezéssel, egy kis konyha, egy ideiglenes kamra. Állami-segély 886 kor., községi segély 66 kor., nyolc ürméter fa 60 kor., kertilletmény 20 kor. A pályázat f. hó 23-án lejár. Választás 25-én. Az állás 1-én elfoglalandó. Sellyey János, isksz. elnök. 1178 1—1

Kesztlőcz (Esztergom m.) Pályázat hirdettetik az ötödik tanítói állásra. Fizetése állami-segéllyel 1000 korona kétszobás, 20 korona kertilletmény, 70 korona lakbér. Pályázhatnak okleveles tanítók, akik orgonálásban jártasak és a tót nyelvet is bírják ami a kérvényben feltüntetendő. Kérvények az iskolaszék címére Kesztlőczre október 27-ig küldendők. 1191 1—1

Egri érseki megye.

Jászládányra jó hangú segédkantort keresek évi 240 kor. (ágynemű, mosás, világításon kívül) külön bútorozott szoba fúszharmoniummal és teljes ellátás. Jó zongorista, ki a Köhler-fele zongoraiskolák alapján tud tanítani, havi 18 kor. mellékjövedelemre számíthat. Bővebbet levélben. Tóth főkantor. 1169 1—1

A borsod-bogácsai róm. kath. tanítói állomásra október 30-ig pályázat nyitatik. Javadalma: évi 1000 kor., 20 korona kertpótlék, 2 öl tűzifa, megfelelő lakás és a törvényes korpótlék az iskola pénztárából. Kötelezése: a kezdő vegyes osztályok és az ismétlőiskolás fiúk vallásos és hazafias szellemben való tanítása és nevelése; a kántorságban való segédkezés, miért is azok, akik erre kedvet éreznek és erre képesek, előnyben részesülnek, azért csak férfiak pályázhatnak s nótanítók kérvénye az iskolaszék előzetes határozata alapján figyelembe nem vétetnek. Iskolaszék. 1163 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

Ófelfalu (Bars m.) róm. kath. iskolaszéke pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Megfelelő lakáson és házi kerten kívül jövedelme 1106 korona és 90 fillér, illetőleg

592 korona készpénzben és a többi természetben. Folyamodni lehet *november hó 10-ig.* 1159 1—1

A bars megyei **geletneki** róm. kath. osztálytanítói állásra pályázatot hirdeték. Jövedelme: évi 600 korona a pol. községtől havi előleges részletekben; évi 200 kor. a templom pénztárából havi előleges részletekben; évi 20 kor. ismétlőiskoláért a pol. községtől féleves előleges részletekben; évi 20 kor. kertvátság a pol. községtől dec. hóban kifizetve; ürméter puha tűzifa 21-60 korona értékben a tanító udvarára befuvarozva; lakás, mely áll két szobából, egy konyhából, két kamrából, fél pincéből és egy ölből. A fizetésnek 1000 koronáig való kiegészítése folyamatban van. Kötelessége a kijelölt osztályokat vezetni, az ismétlő tankötelesek felét tanítani, szükség esetén az orgonálásban segédkezni. Csak okl. tanítók pályázhatnak. Orgonálni tudók előnyben részesülnek. Tannyelv magyar, de a tót nyelv ismerete is szükséges. Személyes megjelenés kívántatik. Pályázati határidő *október 22.* *Feldmayer Ágoston* plébános, iskolaszéki elnök. 1165 1—1

Gsanádi egyházmegye.

Vermes (Krassó-Szörény m.) róm. kath. fiókhitközség tanítói és száraz kántori állásra *november hó 1-ig* tartó pályázatot hirdet. Javadalmazása: 1000 korona, 20 ürkömméter 1-ső osztályú kemény dorongfa házhoz szállítva. Államilag biztosítva van az ötdéves korpótlék, melyért tartozik a mindennapi és ismétlőiskolásokat magyar nyelven tanítani és vasár- és ünnepnapokon a hivekkel az isteni szolgálatot magányosan elvégezni Temetésektől külön díj jár. Lakása, míg rendes iskola nem épül, egyszobás bérház, konyhával s kertből áll, hol a tanterem is van. Kérvények kellő felszereléssel az iskolaszéki elnöknek Jerszegré küldendők. 1166 1—1

Győri püspöki megye.

A **nagyécsi** (Győr m.) róm. kath. iskolaszékhez sürgősen kántorságban jártas osztálytanítót keres. Fizetése 1020 korona, butorozott szoba. Nők is pályázhatnak. Személyes megjelenés vagy arckép beküldése előny. Posta, Vasúti állomás helyben. *Iskolaszék.* 1175 1—1

A **kelénpataki** róm. kath. iskolánál megüresedett osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetés 1000 kor., egy szobából álló lakás, kertilletmény fejében 20 kor. Tannyelv magyar. Köteles a neki kijelölt osztályokon kívül az ismétlősöket a kántortanítóval évenként felváltva tanítani. Pályázati határidő *október 25.* Az állás november 1-én elfoglalandó. Pályázatok az iskolaszék elnökéhez Kelempatakra (posta Ciufalva, Sopron megye) intézendők. *Fertsák József,* isksz. elnök. 1179 1—1

Kalocsai érseki megye.

A **nemesnadudvari** róm. kath. népiskolánál megüresedett tanítói állásra *november 12-ig* pályázat hirdettek. Javadalmazása: a) készpénzben a községtől 675 kor. 34 fill., b) lakbér 200 kor., c) kerpótlék 20 kor., d) 1/4 úrbéri telek haszonélvezete adóteherrel, azon kikötéssel, hogy a földnek 1/4 részét mindig fekete ugarnak kell hagyni. A föld most egy évre 250 koronáért bérbé van adva. e) a kalocsai alapítványkezelő hivataltól 100 kor. Pályázhatnak férfitanítók, kik a német nyelvet jól bírják. A megválasztott köteles a gazdasági ismétlő iskolában szükség esetén díjtalanul helyettesíteni, a tantestületi jegyzőkönyvet vezetni, a kalocsavidéki róm. kath. tanítóegyesület tagjává lenni. A kérvények a róm. kath. iskolaszékhez intézve nt. *Muzik István* esperes úrhoz Bajszentistvánra (Pest megye) küldendők. A megválasztott köteles állását az értesítés vétele után rögtön elfoglalni, mely időtől fizetése is folyósítatik. 1180 1—1

A **péterréve**i (Bács m.) róm. kath. elemi iskolánál lemondás folytán megüresedett szállási tanítói állásra, melyre férfi- és nőtanítók pályázhatnak, a róm. kath. iskolaszék pályázatot hirdet. Évi jövedelme: a) 1000 kor. alapfizetés. b) Természetben lakás kerttel. c) 100 korona a tanterem fűtésére. d) 12 korona frózer általan. e) 12 korona a tanítói lakás tisztántartására. f) 30 kor. a tanterem tisztán tartására. Kötelessége a mindennapi

és ismétlőiskolát vezetni. A megválasztott tanító köteles a «Bács-Tiszavidéki» tanítóegylet tagjává lenni. Azon róm. kath. tanítók, illetve tanítónők, akik ezen állást elnyerni óhajtják, kellőleg felszerelt s a róm. kath. iskolaszékre címzett kérvényüket *október hó 20-ig* nt. *Jauch Ferenc* esperes-plébános úrhoz Obcsére küldjék. A megválasztott tanító folyó év november 1-én tartozik állását elfoglalni, mely időtől kezdve fizetés is jár. *Szalai Károly* plébános, iskolaszéki elnök. 1184 1—1

Kassai egyházmegye.

Szinyeújfalusi (Sáros m.) róm. kath. kántortanítói állomásra *október 25-re* délelőttre újból hirdeték pályázatot *Kurimszky János* plébános. 1176 1—1

Erdőhorvátii (Zemplén m.) kántortanítói állásra pályázatot hirdetnek. Javadalmazása: kétszobás lakás, konyha mellékhelyiségekkel félholdas kert. A hitközségtől 420 kor., 392 kor. államsegély. A leányegyházaktól mint kántor 100 kor. Stóla 70 kor. Failletmény 18 kor. Bővebb felvilágosítás levél útján kérhető. Választás *október 27.* Személyes megjelenés kívántatik. Vasút állomás Olaszliszkatólcsva. Pályázati kérvények *Mayer Gerza* plébánoshoz küldendők. 1190 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Ujbeszterce vichilovka irtvány tanítói állására pályázatot hirdeték. Javadalmazása: 1000 korona törzsfizetés, tisztességes lakás és kert. Pályázhatnak tanítónők is. Pályázati határidő: *október 30.* *Gily Ede* iskolaszéki elnök.

Királyi-i róm. kath. iskola III—VI. vegyes osztályaihoz egy nőtlen tanító kerestetik. Évi javadalom: hitközségtől 766 kor., államsegély 234 kor. Lakása egy butorozatlan szoba. Tannyelv magyar. Az állás november hó 1-én elfoglalandó. Kérvények *október 30-ig* *Ludvigh Gyula* iskolaszéki elnök címére küldendők. *Mocsonok* (Nyitra megye). 1156 1—1

A **csápori** róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelem: 1. 1500 kor. részletezve a díjlevélben, 2. három szobából álló lakás mellékhelyiségekkel, 3. konyhakert szabad haszonélvezete, 4. négy öl kemény tűzifa és 100 db. rőzse. Kötelessége a mindennapi és gazdasági ismétlőiskola vezetése és Csápor anyai- és Cabaj leányegyházban a kántori teendők végzése. Az *október 29-én* délelőtt megejtendő választáshoz személyes megjelenés kívántatik. Az állás november 1-én elfoglalandó. Kérvények a csápori (u. p. Cabaj) plébániahivatalhoz küldendők. *Iskolaszék.* 1187 1—1

Pécsi egyházmegye.

A sásdi róm. kath. iskolaszék a sásdi II. sorsz. tanítói állásra *október hó 20-án* lejáró határidővel pályázatot hirdet. Javadalmazása: két szoba, egy konyha s éleskanirából álló lakás, azonkívül faskamra, padlás, sertés- és baromfiól. Az iskolafentartótól évi 500 korona, államsegély évi 500 korona, alapítványi kamat 5 korona, kerpótlék 20 korona, összesen: 1025 korona. Kötelessége: egy tanteremben oktatni, egyik nembeli ismétlősöket tanítani, kántortanító akadályoztatása esetén helyettesíteni. Kántortanítói udvarán megválasztott tanító részéről szabadon baromfi nem tartható. Az állás nov. 1-én elfoglalandó. *Szász József* iskolaszéki elnök. 1152 1—1

A **bánosi** kántortanítóságra *október 29-ig* pályázatot hirdeték. Jövedelme: lakás és kert természetben, 968 kor. készpénz és 2 öl keményfa. Abaliget. *Kopári Gyula,* elnök. 1183 1—1

A f. évi szeptember 25-iki számban közzétett pályázat október 23-ig meghosszabbították. Felsőszentmárton (Somogy m.). 1193 1—1

A **míslai** (Tolna m.) róm. kath. iskolánál megüresedett osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése: a hitközségtől 100 kor. és 100 kor. lakbér, államsegély 900 kor. Pályázhatnak tanítónők is, akik közül előnyben részesülnek a zeneértők. A férfitanító szükség esetén díjtalanul a kántort helyettesíti a gazdasági ismétlőben is, a tanítónő pedig a leányokat kézimunkára tanítja. A tanítási nyelv magyar. A kérvények *f. hó 20-ig* *Fülépp György* esp.-plébánoshoz küldendők Míslára. 1192 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Perbáli róm. kath. iskolánál megüresedett tanítói állásra pályázat hirdetik. Fizetése községtől 800 kor., államségélyről 200 kor. Egyszobás lakás a legszükségesebb butorzáttal. Kötelességei: az iskolaszék által reábiztandó mindennapi, az ismétlősöket pedig felváltva tanítani. A kántortanítót akadályoztatása esetén a nagy szünetekben is díjtalanul helyettesíteni. Választás *október 30-án*. Személyes megjelenés s a német nyelv ismerete megkívánatik. Kérvények *Herbst József* c. kanonok, iskolaszéki elnökhöz küldendők. 1170 1—1

A **biai** (Pest m.) róm. kath. elemi népiskolánál megüresedett osztálytanítói állásra *október 23-ig* bezárólag pályázat hirdetik. Javadalma: államségély 900 korona, a hitközségtől 100 kor., egy szobából álló lakás, 30 kor. lak- és kertpótlék. A megválasztott tanító köteles az iskolaszék által rábizott osztályt vezetni, az ismétlősokolában felváltva tanítani és a kántorságban segédkezni. Német nyelv ismerete kívánatos, a megválasztott köteles az állását azonnal elfoglalni. *Iskolaszéki elnök*. 1164 1—1

Az **eresii** róm. kath. iskolaszék egy osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: egy szobából álló szabad lakáson kívül az iskolapénztárból 800 korona, 20 kor. kertilletmény és 200 kor. lakásberkiegészítés, államségélyből 200 kor. Kötelessége a reábizott osztály vezetése, körmeneteket tanítótársával felváltva önállóan vezetni és szükség esetén a kántorság minden ágában díjazás nélkül segédkezni, azért megkívánatik, hogy a kántori teendőkben jártas legyen. Pályázati határidő *október 29*. Az állás azonnal elfoglalandó. *Farkas József*, plébános. 1185 1—1

Szépesi püspöki megye.

A **szankováni** (Liptó m.) kincstári róm. kath. kántortanítói állomásra folyó évi *október 26-ára* pályázat hirdetik. Az állomás jövedelme: 1400 korona törzsszítés kántorságon kívül mely körülbelül 230 koronát teszen ki és természetbeni lakás. A korpótlék biztosítva van. A pályázók kellőleg felszerelt és a magas magyar kir. kincstár és iskolaszékre címzett 1 koronás bélyeggel ellátott folyamódványukat *Hromada József* szankováni plébános iskolaszéki elnökhöz adják be. Személyes jelentkezés szükséges. 1172 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Az **ivánczi** (Vas m.) róm. kath. népiskolánál megüresedett osztálytanítói állásra *október 27-ig* bezárólag pályázat hirdetik. Javadalma: hitközségtől 600 kor., államségély 400 kor., kertilletmény 20 kor., butorozott szoba fűtés. Kötelessége: I—II. vegyes osztályokat s az ismétlősöket a kántortanítóval felváltva tanítani, a kántorságban segédkezni. Az állás rögtön elfoglalandó. Kérvények az esperesi hivatalhoz (Iváncz) küldendők. *Iskolaszék*. 1177 1—1

Óriszentmárton. A tanító nyugdíjazása folytán megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet. A kántortanítói jövedelmek a következők: fekvőségekben 5 hold szánt föld, 4 hold rét, 4 hold legelő. Kézpénzben a községtől 400 korona, tandíj fejében a minisztériumtól körülbelül 150 korona. Terményekben: 7¹/₂ mérő búza, 9¹/₂ mérő rozs, 8 öl puhafa, az iskolafűtésre 2 öl. Kántori jövedelem: a templompénztárból 16 kor. 80 fill. alapítványi és községi misék után 23 korona 76 fillér. Stólaris jövedelem és orgona garasok a fiókköziségektől 50 kor. Az anyaköziségtől 27 db tojás. Javadalmi jegyzőkönyv szerint az összjövedelem 1329 korona. Kötelessége: az elemi és vasárnapi tanulók oktatása, az összes harangozások végzetése. A misézó pap öltöztetése, az öröklámpa gondozása, ha az istentisztelet nincs orgona kísérettel, a hívekkel a szent rózsafüzért imádkozni. A magyar és német nyelv megkívánatik. A pályázat *okt. hó 22-én* lejár. Az állás november elején elfoglalható. Személyes megjelenés kívánatos. A folyamódványok *Halmay János* plébános, iskolaszéki elnökhöz küldendők, Óriszentmárton, u. p. Felsőőr (Vas m.). 1155 1—1

Az **óriszentpéteri** újlag szervezett róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalmazása, igen szép lakás, kert és faültetvényen kívül állami kiegészítéssel 1000 korona. Kérvények az iskolaelnökség címére október hó 24-ig adandók be. A választás *október hó 25. d. e. 11 órakor* lesz, személyes megjelenés előnyös, az állás november elején elfoglalandó. Az állás egyike a legkényelmesebbeknek: naponta 9-től 1-ig kell tanítani, a kántori dolog meg nagyon kevés. Óriszentpéteren (Vas m.) pósta, táviráda, vasút helyben. *Az iskolaszék*. (Válaszbélyeg.) 1189 1—2

Váci egyházmegye.

Szolnokról mindkét segéd megválasztván, két jóhangú, a kántorság minden ágában jártas segédet keresek. Az első segéd fizetése évi 450 kor., ágynemű, mosáson kívül teljes ellátás, a másodiké 360 kor., ágynemű, mosáson kívül teljes ellátás. Gyertyajövedelem. Az állás azonnal elfoglalandó. 1129 2—2

Keszezi (Nógrád m.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdetik. Jövedelme: 1. 1000 korona kézpénz havi előleges részletekben; 6 öl tűzifa; 2. két-szobás lakás a szükséges mellékhelyiségekkel. Tanítási nyelv magyar. Választás és próba *október 24-én*. A személyesen megjelenők előnyben részesülnek. Kérvények iskolaszéki elnökhöz Nézsára küldendők. *Smeringa József* h. plébános. 1158 1—1

Tápiószelére a **haleszi** szőlőkben lévő róm. kath. osztálytanítói állomásra lemondás folytán megüresedett tanítói állásra ezennel pályázat hirdetik. Javadalma: a hitközségtől 298 kor., államségélyből 702 kor. és az esedékes korpótlék, egy szoba és konyhából álló lakás, mely ha nős tanító választatik meg, 1911-ben kibővítették. Folyamódványok *október 23-ig* Tápiószelére a róm. kath. iskolaszék elnökségéhez küldendők. 1182 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Az **aszófi** róm. kath. iskolaszék kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása lakáson és mellékhelyiségeken kívül kézpénzben 375-16 kor., állami kiegészítésben 166 kor. és természetben 463-60 kor., összesen 1004-76 kor. Ezen összeget részletezi a díjlevél. Személyes jelentkezés az orgonálás és ének miatt kívánatos. Választás *október 29-én* délelőtt 9 órakor. Az állás azonnal elfoglalandó. A megválasztott tartozik a «Gondviselés» tagjává lenni. Okmányokkal felszerelt pályázatok az iskolaszéki elnökségre címezve Aszófőre (Zala m.) küldendők. 1188 1—1

A **veszprémvarsányi** kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma: természetbeni lakás; 11 kat. hold 1041 □ öl szántó, 462 □ öl kert; minden házaspár után fél-fél pozs. mérő rozs és 40—40 fillér, felpárok ennek felét fizetik (beleértve a urasági cselédekét is); tandíj 170 kor.; 4 öl kemény hasábfá házhoz szállítva; stólaris jövedelem 24 kor.; ostyasütésért 20 kor.; munkaváltság 200 kor. Azon esetre, ha az kántortanítói állásra az osztálytanító választatnék meg, a megüresedett osztálytanítói állásra is pályázat hirdetik. Javadalma: 900 kor. államségély, hitközségtől 100 kor., 20 korona kertilletmény, egy szoba szükséges butorzáttal. Kötelmei: díjlevél szerint. A kérvényekben határozottan ki legyen fejezve, hogy melyik állásra szól a pályázat. Kérvények benyújtási határideje *október 20*. Később érkezők figyelembe nem vétetnek. Választás október 22-én délelőtt. Okmányok másolatban nyújtandók be *Szévely Damáz* iskolaszéki elnökhöz, mert vissza nem adatnak. Állás november 1-én elfoglalandó. 1186 1—1

Somogy vármegyei Kőröshegy plébániába kebelezt **Pusztaszemes** fiókegyházbéli kántortanítói állomásra lemondás folytán megüresedvén, pályázat *október 27-én* délelőtt 9 órakor veszi kezdetét. Személyes megjelenés kívánatik. Jövedelme: 1. szabad lakás az iskolaépületben, minden gazdasági melléképülettel, kert, szőlő, gyümölcsös, 2. hitközség részéről díjlevél szerint 629 kor., államségély 371 kor., összesen 1000 kor. Német nyelvben és orgonálásban teljes jártasság kívánatik. 1181 1—2

Lengyeltői (Somogy m.) róm. kath. osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalmazása: az iskola pénztárából 1900 kor., egy bútorozott szoba fűtéssel és tisztogatással. Kötelességei: a kijelölt osztályokat vezetni, a gyermekeket a templomba elkísérni és ott rájuk felügyelni, az ismétlősöket felváltva tanítani és a kántoriakban önállóan segídeszni. Személyes megjelenés előnyt nyújt. A pályázati határidő *október 23-án* bezárólag. Nőtlen férfitanítók kérvényeiket főt. *Kommandinger Vilmos* esperes-plébános, iskolaszéki elnökhöz küldjék. Az iskolaszék megbízásából *Háhner József* kántortanító.

1168 1-1

Somogyzentmiklósra egy róm. kath. osztálytanító esetleg tanítónő kerestetik. Javadalma: 506 kor. a hitközségtől, 494 kor. államsegély, 200 kor. lakbér, 20 kor. kertpótlék, 30 kor. tüzelőfa helyett, összesen 1256 kor. Kötelessége: a kijelölt vegyes osztályt vezetni, a növendékekre a templomban felügyelni, a férfitanító kántoriakban segídeszni, ha nő lesz megválasztva a leánygyermekeket a kézimunkára naponta tanítani. Tannyelv magyar. Pályázati határidő *október 30.*, mely napon a választás is megejtetik. Az állomás azonnal elfoglalandó. Az *iskolaszék*.

1160 1-1

A Ióközi (Veszprém m., p. Zircz) róm. kath. elemi iskolánál osztálytanítói állásra pályázatot hirdetek. Jelentkezhetik róm. kath. nőtlen okl. tanító képesítéssel. Fizetése államsegélyes 1000 kor.; 20 kor. keriváltás; fűtés. Lakása egy bútorozott szoba. Köteles a kántori teendőkben is segídeszni. Pályázatok *október 30-ig* róm. kath. iskolaszéki elnökség címére *Kercseliget* (Somogy m.) küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó.

1157 1-1

A kercseligeti I. osztálytanítói állás az osztálytanítóknak kántortanítóvá történt megválasztása miatt megüresedvén, ezen állásra pályázat hirdettek. Javadalom: törvényszabta lakás, államsegéllyel 1000 korona és kert fejében 20 kor. Kérvények *október 30-ig* róm. kath. iskolaszéki elnökség címére *Kercseliget* (Somogy m.) küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó.

1167 1-1

Allásnélküli kath. tanítók (esetleg kántorok) német és tót vidéken *állandó* jövedelmező *foglalkozást* kaphatnak. Ajánlati levélcim: *Kath. Házi Ipar* Rákosszentmihály (Budapest mellett).

1039 4-5

Kitűnő hangú róm. kath. okleveles önálló kántortanítói segédkántori állást keres. Cím a kiadóban. 1162 1-1

Stampay ének- és imakönyve

(XVII. k., 32 oldalal áremelés nélkül bővítve. Új kottafűzet ingyen!)
csinosan kötve 30 fillér, vászonban 50 fillér. Tízre egy darab ingyen. Kapható **bőr-, bársony-, plüsz- és selyem-**kötésben is külön árkedvezményvel 775 9-20

KÖBÖLKUTON (ESZTERGOMMEGYÉBEN)

Nincsen kockázat!

A Boda-féle 152342/909. sz. a. min. eng. 32/910. sz. a. az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács által is engedélyezett, díszoklevéllel kitüntetett, ezer koronával jutalmazott százas körű mechanikai számológépet, (melyen mind a négy alapműveletet, a törteket, területszámítást, métert hüen szemléltethetjük) bármely iskolának megküldöm 10 napi próbaidőre s nem tetszés esetén visszaveszem, ha a gép sértetlen és bérmentve küldetik vissza, jól csomagolva. Teljes felszereléssel 64 betűből álló olvasó készülékkel, 30 drb törtkartommal, 9 drb osztásjelzővel, állítható méterráddal, utasítással együtt 40 K. Tanerőknek 10% kedvezmény! Számos elismerőlevél hivatalos bírálatok igazolják gyakorlati értékét. Rendelhető: **HALADÁS könyvnyomda** Jánosháza. (Vas megye.)

628 10-11

Védjegye:

Magyar címer a védjegye,
Magyar diák csak ezt vegye!

MAGYAR

TÖRLŐGUMMI

kapható minden papír-

kereskedésben.

MAGYAR
RUGGYANTAÁRÚGYÁR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

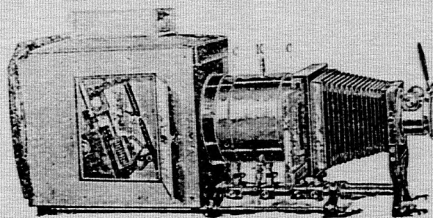
BUDAPEST. 979. 3-6

MARX és MÉREI

tudományos műszerek gyára

VI., BULCSÚ-UTCA 7. : : : TELEFON 21-06.

Defítógépek, diapositívek, fizikai és egyéb tanítási eszközök.

Felekezeti iskolák teljes felszerelése az új tantervszerint.

Árjegyzékek díjtalanul küldetnek. 404-26

Alapítási év: 1880.

Alapítási év: 1880.

Felül nem mulható és legjobb ritája a világnak!

Általános Gallus-tintapor.

Rögtön elkészíthető a legkitűnőbb minőségű

bogarfeke vagy színes író- és másoló-tinta.

KÜLÖNLEGESSÉG: iskolafinta.

1 kilogramostól 5-ig terjedő bödönökben, ára kgkint 4 korona. — 1 kg. 20-25 liter kitűnő tintát ad. 1 liter kész tinta előállításának költsége 16-20 fillér.

Mindennemű felvilágosítással szorgalmat jegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. A megrendelések lebonyolítása az üzletmenet egyszerűsítése végett *utánvét*tel történnek. **Magyar levelezés**

Köpl féle tinta-preparátumok gyára

W. LAMPEL, BÖHM.-LEIPA.

1071 2-10

Első magyar vill. erőre berend. hangszergyár.

Stowasser János

császári és kir. udvari szállító,

a m. kir. operaházi tagok, budapesti színházak, zeneakadémia, zenedék, az összes fővárosi iskolák stb. szállítója, a hangfokozó gerenda és a javított Rákóczi-tárogató feltalálója.

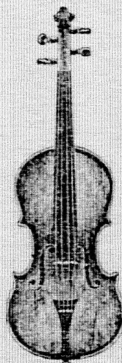
Budapest, II., Lánchíd-u. 5. sz.

Gyár: II., Öntőház-utca 3. sz.

Magyarország legnagyobb vonós
és fuvós hangszergyára.

Ajánlja minden-
nemű saját gyára-
ban készült hang-
szereit, úgyszintén
nyirokat és hang-
szer-alkatrészeket:
hegedűk, vonóval
s koronától.

Hangfokozó-
gerenda, mely által
hármely hegedű,
gordonka, helesz-
tése után sokkal
jobb, erősebb hang-
ost nyer (Rákóczi-
sír).

Tárogatók 70
koronától.

Harmoniumok
90 koronától.

Pedál-harmo-
niumok legolcsóbb
gyári árban.

Tanulóknak
kedvezmény!

Javítások a leg-
művészeiből kivétel-
ben. — Árjegyzék
kivételre ingyen
bérmentve.

Vetítőgépet az iskolának!

A Hollós-féle vetítő taneszközök műinté-
zete kibocsátotta II. számú diapositiv jegy-
zékét az iskoláknak készülő képeiről.

A sorozatokhoz paedagogusok írják a
«Szövegkönyveket». A vállalat paedagógiai
irányítója Moussong Géza, fővárosi igazgató.

A körültekintő, szakszerű összeállítás dacára
a Hollós-féle műintézet képei a legolcsóbbak,
s mégis minden sorozathoz díjtalanul csatol-
ják a megfelelő szövegkönyvet.

Az iskolai oktatás élénkítésére és értékének
emelésére igen fontosak a vetített képek. Ol-
csóságánál fogva minden iskola beszerezheti.
Kézelése egyszerű.

A vetítőgép ára 80—100 korona. A dia-
pozitivvek darabja 1 korona.

Tessék jegyzéket kérni a HOLLÓS-
féle műintézettől, Budapest, VII.,
Lövölde-tér 7. szám

Mindennemű hangszert:

cimbalmot, hegedűt, fu-
volát, grammophonot,
zongorát stb. csekély
havi törlesztésre

szállít

NOWOTNÝ J.

Budapest, VI. kerület,
Nagymező-utca 21. sz.

Kérjen hangszer-árjegyzéket.

41—11

Eredeti Zimmermann, Lanberger, För-
ster-féle csakis elsőrangú gyártmányok.

Zongorák, pianinok.

Képviselője

Hörl Nándor, Pozsony, Ventur-utca 24.

Csak azonnali készpénzfizetésre. Tanároknak
szerfelett előnyök. ■■■ Prospektus ingyen.

NÉPISKOLAI GIMTÁBLÁK

45—60 cm. nagyságban, rendki-
vül tartós, ölmazott acélbádög-
lemezből, fehérzománc alapfes-
téstől, fekete nagybetűs felirattal,
az íráshoz látható mintarajz szerint
színes magyar címerrel ellátva

darabonként 10 koronáért megrendelhetők.

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése részv.-társ.

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28/B. sz.
Bármely más felirat jutányos áron megrendelhető.

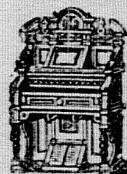
278

Orgona-harmoniumokat

minkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 25/B (Tisztviselőtelep).

Pedálos harmoniumok minkét rendszer
szerint és minden nagyságon pontos or-
gona-méretűvel templomok, szemináriumok
részére és mint g. akorló orgonák.

Bérmentes szállítás az utolsó
vasúti állomásig.

Tanulóknak s lelkészeknek különös szá-
zalékengedmény. Árjegyzék ingyen és
bérmentve. Részletfizetés engedélyezve.

93